

PERSOONLIJK
Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Lange Voorhout 8
Postbus 20015
2500 EA Den Haag
I mr. drs. M. van Eck
T 070-3424344
F 070-3424130
E m.vaneck@rekenkamer.nl
W www.rekenkamer.nl

DATUM 13 april 2010
BETREFT Wet interbestuurlijk toezicht gemeentelijke inkomens- en werkvoorzieningen

Geachte heer Donner,

In haar brief van 22 september 2009 verzoekt de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid ons op grond van artikel 96 van de Comptabiliteitswet 2001 onze opvatting kenbaar te maken over het conceptwetsvoorstel "Wet interbestuurlijk toezicht gemeentelijke inkomens- en werkvoorzieningen". Op ambtelijk niveau is hierover reeds overleg gevoerd met functionarissen van uw ministerie. Onze bestuurlijke reactie is als volgt.

Het voorstel heeft gevolgen voor de ministeriële verantwoordelijkheid en het ministerieel toezicht op de besteding van het Inkomensdeel van de Wet Werk en Bijstand (WWB) door gemeenten. Deze elementen worden in het wetsvoorstel niet adequaat geregeld. Wij lichten dit hieronder toe.

U stelt zich in de *memorie van toelichting* bij het wetsvoorstel op het standpunt dat het Inkomensdeel WWB een ongeoormerkt budget is. Gemeenten zijn volgens u vrij in de besteding van het geld. Wij vinden dat het budget een geoormerkt karakter heeft om de volgende drie redenen.

Ten eerste blijkt uit het voorgestelde eerste lid van artikel 69 WWB dat het Inkomensdeel bestemd is voor de bekostiging van inkomensvoorzieningen. De gewijzigde redactie van deze bepaling doet daar niet aan af.

Ten tweede is het Inkomensdeel geplaatst op artikel 46 van de begroting van het Ministerie van SZW ('inkomensbescherming met activering'). Het budget moet dus worden besteed aan de doelstelling van dit begrotingsartikel.

Ten derde wordt het Inkomensdeel, blijkens de memorie van toelichting, aan gemeenten verstrekt in de vorm van een specifieke uitkering.

2/4

Het geoormerkt karakter van het Inkomensdeel van de WWB brengt met zich mee dat de minister verantwoordelijk is voor de besteding van het budget. De voorgestelde tekst van artikel 7 WWB, waarin wordt bepaald dat het college van burgemeester en wethouders verantwoordelijk is voor de rechtmatige uitvoering van de wet, neemt de ministeriële verantwoordelijkheid niet weg. Deze bepaling regelt alleen de reikwijdte van de verantwoordelijkheid van de lokale colleges en niet de reikwijdte van de verantwoordelijkheid van de minister.

Vanwege zijn ministeriële verantwoordelijkheid dient de minister na te gaan of gemeenten het budget conform de wettelijke bestedingsvoorwaarden besteden. Dit volgt uit de Comptabiliteitswet 2001. Deze wet impliceert dat de minister vanwege zijn verantwoordingsplicht aan de Staten-Generaal inzicht dient te hebben in de rechtmatigheid van de besteding van de ten laste van zijn begroting aan gemeenten verstrekte gelden.

Het huidige wetsvoorstel brengt met zich mee dat de minister geen inzicht meer krijgt in de rechtmatigheid van de bestedingen van het Inkomensdeel door gemeenten. Bij de invoering van het principe van 'single audit, single information' (SiSa) voor de WWB heeft de minister ervoor gekozen dat hij geen door accountants gecertificeerde informatie ontvangt met betrekking tot de rechtmatigheid van de bestedingen van het Inkomensdeel door gemeenten. Dit is ondervangen door toezicht van de Inspectie Werk en Inkomen (IWI) op de rechtmatigheid. Met het voorliggende wetsvoorstel komt het toezicht door IWI te vervallen, zodat de minister niet meer over de informatie beschikt om zich te kunnen verantwoorden aan de Staten-Generaal.

Het wetsvoorstel is inconsistent waar het de interventiemogelijkheden van de minister en de daarbij behorende informatiebepalingen betreft. Volgens het wetsvoorstel behoudt de minister de bevoegdheid om het gemeentebestuur een aanwijzing te geven in geval van een ernstige tekortkoming in de rechtmatige uitvoering van de wet. Als het gemeentebestuur onvoldoende gevolg geeft aan de aanwijzing kan de minister de gemeente korten op het Inkomensdeel. Ook deze interventiemogelijkheden impliceren dat de minister een verantwoordelijkheid heeft voor de besteding van het Inkomensdeel door gemeenten.

Deze interventiemogelijkheden zijn niet consistent met het door u gehanteerde uitgangspunt dat de minister niet verantwoordelijk zou zijn voor de rechtmatige besteding van het budget door gemeenten. Bij de interventiemogelijkheden die in

wetsvoorstel zijn opgenomen, hoort dat de minister op systematische wijze informatie verzamelt om ernstige tekortkomingen tijdig te kunnen signaleren. Deze systematische informatievoorziening dient ook in de wet te worden opgenomen. Uit het wetsvoorstel blijkt niet hoe de minister de benodigde informatie kan verzamelen nu het toezicht door IWI wordt afgeschaft.

3/4

In december 2009 publiceerde de Algemene Rekenkamer het rapport *Financiële verhoudingen tussen de bestuurslagen* (Tweede Kamer 2009-2010, 32 249, nr. 2). In dat rapport benadrukken wij dat het onderscheid tussen algemene en specifieke uitkeringen van belang is voor een heldere verdeling van verantwoordelijkheden tussen het Rijk en de decentrale overheden.

Als een minister decentrale overheden vrij wil laten in de besteding van middelen (het budget is dan ongeoormerkt), past een algemene uitkering via het Gemeentefonds. Bij een uitkering via het Gemeentefonds is ministerieel toezicht op de bestedingen door decentrale overheden niet nodig.

Als een minister voorwaarden wil stellen aan de besteding van middelen door decentrale overheden (het budget is dan geoormerkt), past een specifieke uitkering. In deze situatie moet de minister op systematische wijze informatie (laten) verzamelen om vast te stellen of decentrale overheden het geld conform de bestedingsvoorwaarden uitgeven.

Uit de reactie die de staatssecretaris van BZK mede namens de minister van Financiën op voornoemd rapport heeft gegeven, maken wij op dat het kabinet onze uitgangspunten onderschrijft. De staatssecretaris schrijft onder meer dat er bij specifieke uitkeringen voorwaarden aan de bestedingen worden gesteld.

Het voorliggende wetsvoorstel creëert een tussenvorm tussen de algemene en de specifieke uitkering, namelijk een specifieke uitkering zonder ministerieel toezicht op de rechtmatigheid van de bestedingen door decentrale overheden. Zoals wij in het eerder genoemde rapport hebben beargumenteerd, draagt een dergelijke constructie bij aan het vervagen van de financiële verhoudingen tussen Rijk, provincies en gemeenten. Wij achten deze ontwikkeling onwenselijk.

Als u het Inkomensdeel van de WWB ongeoormerkt aan gemeenten wilt verstrekken, dan kan dit het best geregeld worden door het budget over te hevelen naar het Gemeentefonds. Dit zou overigens tevens passen binnen het streven van het kabinet om het aantal specifieke uitkeringen te verminderen. Indien u het budget wilt verstrekken in de vorm van een specifieke uitkering, maar desondanks geen toezicht wilt houden op de besteding van het budget door gemeenten, dan dient dit expliciet en eenduidig in de specifieke wet (in dit geval de WWB) te

worden geregeld. Het huidige wetsvoorstel voorziet, zoals wij hierboven hebben aangegeven, niet in een dergelijke expliciete en eenduidige regeling.

4/4

Wij verzoeken u onze reactie bij indiening van het wetsvoorstel in afschrift toe te sturen aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Mocht u het wetsvoorstel naar aanleiding van onze reactie aanpassen, dan vernemen wij dat graag. In dat geval zullen wij het wetsvoorstel opnieuw beoordelen.

Voor de goede orde sturen wij een afschrift van deze brief naar de staatssecretaris van BZK.

Algemene Rekenkamer

drs. Saskia J. Stuiveling,
president

dr. Ellen M.A. van Schoten RA,
secretaris